

## על מלאכים, פתקים ואפקט הפרפר

בלוג

בעבודתו המדעית הידועה תהה אדוארד לורנץ "האם נפנוף כנפי פרפר בברזיל עשוי לגרום לטורנדו בטקסס?" כך נטבע הביטוי הנפוץ בתחום תורת הכאוס - "אפקט הפרפר". ומה יותר כאוטי מעולם המס? לשיטת בית המשפט המחוזי כמו ב"משל משק כנפי הפרפר, לנאמר בפסק דין בתחום המס עשויות להיות השלכות משנה על מגוון היבטים" בין אם בשנת המס שנדונה ובין אם בשנות המס שלאחריה. אך למרות ההשלכות הכאוטיות שעלולה לעורר פסיקת המס, קבע כב' השופט קירש כי "אין זה מתפקידו או מסמכותו של השופט "להישאר בתמונה" לאחר מתן פסק דינו ולהביע את דעתו על אופן ההסדרה הנכון של כל השלכות המשנה האמורות". על השופט, לגישתו, להסתלק מיד לאחר שקבע מה שקבע.

בהחלטה המצוטטת לעיל שפורסמה בשבוע שעבר בעניין זליכוב הדגיש בית המשפט כי "כידוע, הכלל הוא כי משחתם שופט על פסק דינו תמה מלאכתו השיפוטית בקשר להליך שהובא בפניו ולמעשה פוקעת סמכותו להמשיך ולדון בו". אף שלכלל הנזכר חריגים שונים, נדחתה במסגרתה בקשה להבהרת פסק הדין שנגעה לאופן יישומו של פסק דין שניתן, והשפעתו על היבטי מס נוספים הקשורים באותה ההכרעה. ואולם, כב' השופט שחש כי נטישת הסכסוך "והסתלקותו מהתמונה" תגרום עוול לנישומה, הדגיש בשולי החלטתו כי "חרף דחיית הבקשה... חוש הצדק מחייבני להוסיף אחרית דבר" ואף קרא לפקיד השומה לפעול כרשות מנהלית בצורה הוגנת ביישום פסק הדין, אף שידידיו של בית המשפט כבולות לצוות עליו בעניין זה שהרי הוא כבר "קם מכסאו".

ומנגד - בפיוט ונתנה תוקף אנו מזכירים "בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו". המסורת הקבלית מלמדת שפסק הדין שנכתב בראש-השנה ונכתב ביום הכיפורים, חסר עדיין "המצאה" לבעל הדין. רק "ביומא שביעא דחג (ביום השביעי של חג סוכות) הוא סיומא דדינא בעלמא (סיום דינו של העולם) ופתקין נפקין מבי מלכא (ופתקים, עליהם נרשם פסק הדין, יוצאים מבית המלך, בית המשפט)". כלומר, אף שהשופט כבר קם מכסאו, המשפט הסתיים ופסק הדין כבר נכתב ונחתם, עוד ניתן לשנותו עד כדי קריעתו לגזרים, ובוודאי שעוד ניתן להבהיר את אופן יישומו. רק בשלהי סוכות "אינון פתקין נפקין מבי מלכא, ואתמסרן בידוי דסנטינרא, ודינא מתעביד" (אותם פתקים יוצאים מבית המלך ונמסרים בידי מלאך הדין, והדין נעשה). לכן, רווחה הברכה "פתקא טבא" אותה מאחל איש לרעהו בליל הושענא רבה, ערב המצאת פסק הדין לקראת השנה החדשה.

בהזדמנות זו נאחל לקוראינו "פתקא טבא". שנה טובה ומתוקה, שנת בריאות שפע וכל טוב!

אין באמור לעיל כדי להחליף ייעוץ משפטי מלא וספציפי.

הדברים האמורים נכונים למועד פרסומם.

**אנשי קשר**



**שלמה אביעד זידור**  
מגשר, שותף



**דניאל פטרמן**  
ראש תחום מסים